

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon Esimees

5.12.2023

Dragoş PÎSLARU Dragoş
Esimees
Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon
BRÜSSEL

Teema: Kirja vormis arvamus ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega luuakse Euroopa puudega isiku kaart ja Euroopa puudega isiku parkimiskaart (COM(2023)0512 – C9-0328/2023 – 2023/0311(COD))

Austatud esimees

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonile tehti kõnealuse menetluse raames ülesandeks esitada arvamus Teie komisjonile. Komisjon otsustas 25. oktoobri 2023. aasta koosolekul esitada arvamuse kirja vormis.

Ta arutas küsimust oma 4. detsembri 2023. aasta koosolekul ning võttis nimetatud koosolekul¹ vastu arvamuse. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon otsustas paluda vastutaval tööhõive- ja sotsiaalkomisjonil lisada oma seadusandlikku raportisse järgmised ettepanekud.

Lugupidamisega

Anna CAVAZZINI
esimees

¹ Lõpphääletuse ajal olid kohal: Andrus Ansip (aseesimees), Maria Grapini (aseesimees), Maria-Manuel Leitão-Marques (aseesimees), Pablo Arias Echeverría, Laura Ballarín Cereza, Biljana Borzan, Markus Buchheit, Maria da Graça Carvalho, Dita Charanzová, Deirdre Clune Malte Gallée, Sandro Gozi, Eugen Jurzyca, Włodzimierz Karpiński, Morten Løkkegaard, Antonius Manders, Karen Melchior, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, René Repasi, Andreas Schwab, Róza Thun und Hohenstein, Kim Van Sparrentak, Tom Van Vandenkendelaere, Marion Walsmann, Marco Zullo, Estrella Durá Ferrandis (vastavalt kodukorra artikli 209 lõikele 7), Ska Keller (vastavalt kodukorra artikli 209 lõikele 7).

ETTEPANEKUD

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon palub vastutaval tööhõive ja sotsiaalkomisjonil võtta arvesse järgmisi soovitusi:

1. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu direktiiv, millega luuakse Euroopa puudega isiku kaart ja Euroopa puudega isiku parkimiskaart, kuna see on kauaoodatud algatus, mille eesmärk on reageerida puuetega kodanike muredele ja nende soovile kasutada Euroopa Liidus täielikult liikumisvabadust ja ligipääsu teenustele. Ligipääsetavusega seotud küsimuste olulisust rõhutati siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni hiljutises algatusraportis keskuse „AccessibleEU“ kohta². Raportis tuletas siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon meelde, et puuetega inimeste jaoks on ligipääsetavus inimõiguste ja põhivabaduste täieliku kasutamise oluline eeltingimus. Ühtlasi on ligipääsetavus üks ELile ja selle liikmesriikidele õiguslikult siduva puuetega inimeste õiguste konventsiooni üldpõhimõtetest.

2. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon tuletab samuti meelde, et ettepanek põhineb siseturu väärtustel ja põhimõtetel. Ettepanek täiendab direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul³. Ettepaneku õiguslik alus on seega ELi toimimise lepingu artikli 53 lõige 1 ja artikkel 62 (mis käsitlevad siseturul üldjuhul tasu eest osutatavaid teenuseid), sest ettepanekuga antakse kaardiomanikele õigus saada külastatavas liikmesriigis teenustele juurdepääsul asjakohaseid eri- ja soodustingimusi/eeliskohtlemist võrdsetel alustel asjaomasel riigis elavate puudega isikutega.

3. Lisaks täiendab ettepanek Euroopa ligipääsetavuse akti (direktiiv (EL) 2019/882)⁴ ja veebi juurdepääsetavuse direktiivi (direktiiv (EL) 2016/2102)⁵, mille mõlema eesmärk on kõrvaldada ja ära hoida takistusi, mis tulenevad liikmesriikide ligipääsetavusnõuete erinevustest. Euroopa ligipääsetavuse akti kui ettepaneku tausta tähtsust selgitatakse põhjenduses 8. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon soovib rõhutada, et need siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni eelmise koosseisu suurte saavutuste hulka kuuluvad õigusaktid on ligipääsetavuse üle peetavas arutelus jätkuvalt päevakorras ning et siseturul tehtud põhjapanevate saavutustena on need sillutanud teed puudega isiku kaarti käsitleva ettepaneku vastuvõtmisele.

4. Mis puudutab Euroopa puudega isiku kaardi ja puudega isiku parkimiskaardi aluseks olevaid siseturu põhimõtteid, tuletab siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon meelde ettepaneku põhjenduses 22 väljendatud komisjoni seisukohta, et Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi vastastikune tunnustamine peaks võimaldama ja täielikult tagama puuetega inimestele teise liikmesriiki reisisid või seda külastades nende õiguse saada eraettevõtjatelt või avaliku sektori asutuselt eritingimusi ja/või eeliskohtlemist, et nendel inimestel oleks võimalik kasutada teenuseid, sealhulgas reisijaveoteenuseid, ja rajatise ning osaleda tegevustes, sealhulgas juhul, kui neid pakutakse tasuta, samuti selleks, et nad pääseksid hõlpsasti ligi puuetega inimestele ettenähtud parkimistingimustele ja -rajatistele, ilma et neid

² 2022/2013(INI).

³ ELT L 376, 27.12.2006, lk 36.

⁴ Direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 150, 7.6.2019, lk 70).

⁵ Direktiiv (EL) 2016/2102, mis käsitleb avaliku sektori asutuste veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavust.

diskrimineeritaks kodakondsuse või elukoha alusel, ja võrdsetel tingimustel, võrreldes nendega, mis on ette nähtud vastuvõtva riigi pädevate asutuste väljastatud riiklike tõendite, puudega isiku kaartide või muude puudestaatust tõendavate ametlike dokumentide alusel.

5. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon rõhutab ka, kui oluline on leida parimad vahendid puuetega inimeste seas teabe levitamiseks, et ühest liikmesriigist pärit külastajatel oleks lihtne leida teavet nende õiguste ja kohustuste kohta külastatavas liikmesriigis. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon tunneb heameelt algatuse „Accessible EU“ üle ja usub, et see võiks sisaldada Euroopa puudega isiku kaardi ja puudega isiku parkimiskaardi seisukohast kasulikku teavet.

6. Puudega isiku kaardi alusel on võimalik suurendada teadlikkust mitmekesisusest ja edendada puuetega inimeste aktsepteerimist ühiskonnas, tugevdades samal ajal puuetega inimeste õigust Euroopa Liidus vabalt liikuda. Puudega isiku kaardist on eriti suur abi nähtamatu puudega inimestele, kes puutuvad sageli kokku suhtumispõhiste lisatõketega.

7. Selle vahendiga tagatakse diskrimineerimiskeeld ELi riikides liikumisel ning antakse kindlustunne ja kõrvaldatakse haldustõkked nii puuetega inimestele kui ka teenuseid osutavatele, rajatisi käitavatele ja tegevusi ellu viivatele era- ja avaliku sektori ettevõtjatele. Parkimiskaarti käsitleva ettepaneku tugevdamiseks ja puuetega inimeste olukorra konkreetsete meetmetega parandamiseks tuleks luua uus andmebaas, et teavitada puuetega inimesi erinevatest parkimisõigustest ja eeskirjadest, mis kehtivad puuetega isikutele ette nähtud parkimiskohtade kohta eri liikmesriikides ja nende piirkondades, linnades ja omavalitsustes.

8. Puuetega inimesed seisavad teise liikmesriiki töötamise või õppimise eesmärgil alaliselt elama asudes endiselt silmitsi asjaoludega, mis nende vaba liikumist märkimisväärselt takistavad. Seetõttu on soovitatav lisada artikli 2 lõikesse 2 erand, mis võimaldab ajutiselt tunnustada nende puudestaatust välismaale tööle või õppima siirdumisel tekkivas üleminekuetapis ning ajal, mil uus liikmesriik nende puudestaatust hindab. Seda erandit tuleks kohaldada ka ELi liikuvusprogrammides, näiteks programmi „Erasmus+“ osalejate suhtes.

9. On seisukohal, et puuetega töötajate vaba liikumise tagamiseks ja puuetega inimeste tööturule kaasamise edendamiseks peaks Euroopa puudega isiku kaart olema kättesaadav ka neile puuetega inimestele, kes reisivad teistesse liikmesriikidesse tööga seotud eesmärkidel.

10. Kooskõlas komisjoni ettepanekuga on vastastikune tunnustamine ettepaneku eesmärkide saavutamise peamine mehhanism ja kaardiomanikult lisasamme ei nõuta. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon toetab seda puuetega inimeste õiguste suurendamise, nende sõltumatuse ja täisväärtusliku ühiskonnaelus osalemise edendamise vahendit täielikult. See on lihtne viis nende eesmärkide saavutamiseks ja on täielikult kooskõlas siseturgu käsitlevates õigusaktides vastu võetud lähenemisviisiga.

11. Samal ajal väljendab siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon heameelt komisjoni seisukoha üle, et selliste õiguste andmine puuetega inimestele peaks tuginema riiklikul tasandil juba pakutavale kaitsele, mitte seda õõnestama, et parandada puuetega inimeste võimalusi vaba liikumise õigust kasutada. Seetõttu peab siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon kiiduväärseks komisjoni ettepaneku artiklis 2 ja põhjenduses 30 väljendatud seisukohta, et ettepanek ei mõjuta liikmesriigi pädevust hinnata ja tunnustada puudestaatust ning kehtestada eritingimusi, nagu puuetega inimeste ja/või neid saatva(te) või abistava(te) isiku(te), sealhulgas isikliku abistaja / isiklike abistajate tasuta juurdepääs, vähendatud tariifid või eeliskohtlemine. Ettepanekuga

kaasneb minimaalne ühtlustamine, kuna see ei takista liikmesriikidel puuetega inimeste staatust täiendavalt tunnustada. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon tunneb kõnealuse lähenemisviisi üle heameelt. Ta rõhutab aga ka, et minimaalse ühtlustamise lähenemisviisi ei tohiks kasutada ettekäändena ambitsioonikamatest sätetest hoidumiseks, ning julgustab liikmesriike tegema selles sektoris tihedat koostööd, et saavutada kõigi puuetega Euroopa kodanike tugev integreeritus ja kaitse.

12. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon peab kiiduväärseks asjaolu, et komisjon kasutab Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi vormi puhul kombineeritud lähenemisviisi. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon tervitab digisõbralikku aspekti, mis on täielikult kooskõlas teistes siseturgu käsitlevates õigusaktides, näiteks veebi juurdepääsetavuse direktiivis kasutusele võetud nüüdse lähenemisviisiga. Kuid sarnaselt muudegi valdkondadega on oluline tagada, et Euroopa puudega isiku kaart ja Euroopa puudega isiku parkimiskaart oleksid läbini ja lihtsalt kättesaadavad ja arusaadavad kõigile kasutajatele, sealhulgas neile, kes ei tunne digitehnoloogiat või kellel on selle kasutamisega raskusi, et need oleksid hetkega arusaadavad mitte ainult puuetega inimestele, vaid ka neid abistavatele või neid abistada palutud isikutele. Euroopa puudega isiku kaardist peaks selguma vähemalt see, millist abi isik vajab, ning parimal juhul ka tema konkreetne puue. Seetõttu peaks kaardil olema selge teave, sealhulgas piktogramm, mis näitavad, mis laadi abi on vaja osutada.

13. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon väljendab seega heameelt komisjoni selge seisukoha üle, et kättesaadav peaks olema ka füüsiline kaart, mis on varustatud elektrooniliste vahenditega loetavate digielementidega, ning et kasutajale tuleks alati anda võimalus valida, kas nad soovivad kaarti füüsilisel, digitaalsel või mõlemal kujul, nagu on sätestatud artikli 6 lõikes 5, artikli 7 lõikes 6 ja põhjenduses 26. Oluline on siiski rõhutada, et kui Euroopa puudega isiku kaardil leidub teave ka pimedate kirjas, siis Euroopa puudega isiku parkimiskaardil pimedate kirja ei kasutata. Euroopa puudega isiku füüsiline parkimiskaart peaks olema täielikult ligipääsetav, sealhulgas sisaldama teavet ka pimedate kirjas. Pimedate kiri Euroopa puudega isiku parkimiskaardil peaks olema esitatud Marburgi standardi mõõtmetes, et kaardi tuvastamist kasutajate jaoks hõlbustada.

14. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon rõhutab, et Euroopa puudega isiku kaardi ja Euroopa puudega isiku parkimiskaardi tulemuslikkuse tagamiseks on oluline korraldada nõuetekohane teavituskampania ning kaasata kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused, sealhulgas politsei.

15. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon tunnustab komisjoni otsust tagada liikmesriikidele õigus väljastada puuetega inimestele riiklikke puudega isiku kaarte, kuid julgustab komisjoni kaaluma sealjuures ka riiklike ja Euroopa puudega isikute kaartide ühendamist tulevikus.

16. Samal ajal tunnustab siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon komisjonile delegeeritud ulatuslikke volitusi muuta kaardi standardvormi ning usub, et need muudatused ei tohiks põhjustada kasutajate ja kaardi väljastamise eest vastutavate ametiasutuste poolseid väärtõlgendusi, mis kahjustaksid direktiivi eesmärkide saavutamist.

17. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon soovib lisada aruandlus- ja läbivaatamisklauslisse spetsiifiliste tulemusnäitajate mitteammendava loetelu, eelkõige mõju- ja tulemusnäitajad, sealhulgas mõju kohta transpordisektorile, avaliku sektori asutustele, institutsioonidele ja riigieelarvetele ning jaotusliku mõju kohta liikmesriikides, aga ka puhtalt tulemustele suunatud näitajad – nagu direktiivi üle võtnud liikmesriikide arv, Euroopa puudega isiku kaartide arv ja

liikmesriikide väljastatud Euroopa puudega isiku parkimiskaartide arv. Kasulik oleks ka teave direktiivi mõõdetavate kulude ja tulude kohta. Nende täienduste eesmärk on direktiivi ülevõtmist ja kohaldamist paremini hinnata ning aidata seeläbi kaasa kindlamate ja teadlikumate otsuste tegemisele.

**LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD,
KELLELT ARVAMUSE KOOSTAJA SAI SISENDMATERJALI**

Esimees arvamuse koostaja ülesannetes kinnitab oma ainuvastutusel, et ei saanud mingit sisendmaterjali üksuselt või isikult, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt käesolevas lisas ära märkida.